

الرشاد

س ۱ ۱۳۰۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفته لق مجموعة اسلاميه در
اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب و مدير مسئول : ح . اشرف ادیب

اولدییغنی ... ایلری سورمهیه باشلادیلر . بالطبع حضرت صدیق بومقوله سوزلره قولاق ویرمدی . پیغمبردن تلقی ایتدیکی اوامر و تعلیماتی تمامیه یرینه کتیردی . حجاج مسلمین کرك احسبی ، کرك غیر احسبی ، بلا استثنا ، عرفات وقفه سنده حاضر اولدیلر . ایشته بو صورتله احداث اولونان او بدعت رفع ایدیلش اولدی . حضرت علی یوم نحر کونی مناده « جرة العقبه » موقعنده آياق اوزری قالدق ورق یوکسک سس ایله سورة توبه نك اوللرندن قرق قدر آیات کریمه یی تلاوت ایتدکن صوکر ، فخر کائنات اقدمزدن اخذ ایتدیکی وجهله : « لا یدخل الجنة کافر ، ولا یحیی بعدالعام مشرک ، ولا یطوف بالبيت عربان . ومن کان له عهد عند رسول الله صلی الله علیه وسلم فهو الی مدته »

دیه رک کافرک جتنه داخل اولمه جغنی ، بوندن بویه مشرکین حج ایدمه جگنی ، رسول اکرم اقدمز ایله اره لرنده معاهده لری بولونانلرک مدت لری نهایت لری قدر عهد لری ره رعایت اولنه جغنی اعلان ایتدی . حضرت علی مرکزده بونلری تبلیغ ایتدیکی کبی ، حضرت صدیقک اسریله ابو هریره و دیگر بعض اصحاب کرام دخی حجاج بیننده یورویه رک بوجهتی عمومیه اعلان ایدیورلردی . بالطبع بو حال مشرکینک خوشنه کیمه مش ، انلری دوشونمکه سوق ایتشدی . اسلامیتی قبول ایتدکجه فوز و فلاحه ایریشه میه جکرینی یواش یواش تقدیر ایتمکه باشلامشردی . فی الواقع چوق کچمده دن هپسی ده شرف اسلام ایله مشرف اولدیلر .

حلیم ثابت

فلسفۃ

وحدت وجود

۲۴

مادامکه سوز بورایه قدر کلدی ، برازده شیخ اکبرک عالم حقنده کی فکرندن بحث ایدلم . فصوص شرحندن محو و اثبات صورتیه بورایه نقل ایده جکمز شو خلاصه دن اکلاشیله جغنی وجهله دیگر اکابر صوفیه کی حضرت شیخ ده عالمک کندی نفسیه معدوم ، حقیق وجودیه موجود اولدیغنه قائلدر . آنک اعتقادینه کوره عالم آتات ایله متبدل ، جناب حق عالمه دائماً متجلیدر . تجلی اولک اصلنه رجوعیه عالم معدوم ، تجلی ثانیک وقوعیه تکرار موجود اولور . فقط تجلی ثانیک سرعت وقوعندن طولانی هرابیکی تجلی بیننده کی انفصال مشاهده اولماز . یعنی عالمک ، برآن غیر منقسمه معدوم ، تکرار موجود اولدیغنک فرقه وارلماز . بو حقیقتدن غافل اولانلر عالمی مستمر الوجود ظن ایدرلر . حال بوکه : جوهر اولسون عرض اولسون عالمک هیئت مجموعه سی دائماً

نقض ایدیلوب ، انحق تاریخ اعلاندن اعتباراً درت آی قدر برمدت اهل ، فقط معاهده خصوصیه لریک مدت لری قدر رعایت ایدیلک لازم کله جگنی اشعار ایدیوردی . معاهده عمومیه اربانه کوره اودرت آی ، معاهده خصوصیه لری اولانلره کوره اومعین مدت لری بردوشونمک زمانی ایدی ، که بومدت ظرفنده یا سلامیتی قبول ایده جک ، یا خود ایتیه جک ده اسلامیه خصم اولدق لری علناً سویله جکلردی . ایشته برائة سور جلیله سنده اولان « فاذا انسلخ الاشهر الحرم فاقتلوا المشرکین حیث وجدتموهم وخذوهم واحصروهم واقعدوا لهم کل مرصد فان تابوا واقاموا الصلاة وآتوا الزکوة فخلوا سبیلهم انا انما غفور رحیم ... » آیت کریمه سیله بونلرک دخی دملری هدر اوله جغنی بیلدر یلیوردی . ایشته برائة سورة جلیله سنک احکام منیفه سندن اوله رق بالجمله مشرکینه قارشی اولان معاهده عمومیه نك نقضیه ایکی درلونتیه عملیه میدان کایوردی : (۱) اسلامره قارشی معاهده خصوصیه لری بولونسون ، بولونماسون ، تاریخ اعلاندن اعتباراً هیچ بر مشرک حج ایدمه جک ، عادات جاهلیه اوزره هیچ بر کیمسه نك کعبه معظمه یی طواف ایتسنه مساعده اولونمایه جق ایدی .

(۲) انحق معاهده عمومیه تحتیه داخل اولانلر درت آی ، معاهده خصوصیه لری بولونانلر مدت معینه لری متعاقب اسلامیتی قبول ایتدکجه کرك اشهر حرم ، کرك سائر آیلرده مطلقا خصم تلقی اولنوب دملری هدر ایدیه جکدی .

ایشته برائة سورة جلیله سنی اوقومق ، حاوی اولدینی احکامی تبلیغ و اعلان ایتک اوزره حضرت علی تعیین بیورولدرق ، نبی اکرم اقدمزک « المضاء » ادلی دوه سنه راکب اوله رق یوله چیقدی . قافله حجاج « عرج » ، یا خود « ضحجان » نام محله واصل اولدق لرنده انلره ایریشدی . حضرت ابوبکر : « یا علی ! امیر اوله رقی کلیورسک ، یا خود مأمور اوله رقی می ؟ .. » دیه سؤال ایتسی اوزرینه ، حضرت علی : « امیر دکل ، مأمور اوله رق کلدیکنی » سویلدی و مسئله یی ده آکلاتدی .

مکبیه واصل اولونجه طواف وسعی اول حضرتدن کوردکلری وجهله اجرا ایتدیلر . حضرت ابوبکر ، علیه الصلوة والسلام اقامت مزین تلقی ایتدیکی وجهله ارکان و مناسک حجی تعالیم ایدرک موقفلرده خطبه لر اوقیوردی . حجاج مسلمین دخی حضرت صدیقه اتباع ایلورلردی . فقط مشرکین بوسنه ده حج و افعالی کندی بیلدکلری کبی ایفا و اجراده سربست اولدق لرندن ابا واجداد لرندن توارث ایتدکلری عادات جاهلیه اوزره ادا ایدیورلردی . ترویه کونی منایه کلدیلر . یوم عرفه نك صباحی اولونجه حضرت ابوبکر علیه الصلوة والسلام اقدمزدن آلدینی تعلیمات موجبجه وقفه ایچون عرفاته کیدیه جگنی سویلشردی . فقط بعض کیمسه لر کندیلرینک احسبی و اهل حرم اولدق لری ، بناء علیه عرفات وقفه سیله مکلف اولدق لری ، بو حالک ابا واجداددن توارث ایدن عادتلره مخالف

اشعریلر بو حقیقتدن زاهل ، عالمده جناب حقندن بشقه بر جوق جواهرک ، وجودینه قائل اولدیلر . انلرک اثبات ایتدکلری بوجوهرلردن هیچ برینک کندی نفسنه نظراً وجودی یوقدر . هیسنک وجودی وجود حق ایله قائمدر . دها طوغریسی اشعریلرک جوهردیدکلری شیئر وجود حقه نسبةً عرض قیلندندر . اگر اشاعره عالمده جناب حقندن بادقه بر طاقم جواهرک وجودینه قائل اولیوب یالکز جوهردی واحد اثبات ایتش اولایدیلر تامیله فکرلرنده اصابت ایتش اولورلردی . عالمک اعراضدن عبارت اولدینی بختنه کلنجه مثلاً : کرک اشعریلر ، کرک سائر ارباب نظر برشیئی حد ، یعنی تعریف رسمی ایله تعریف ایتسهر معرفتی تشکیل ایدن اجزائک اعراضدن عبارت اولدینی تحقق ایدر .

بوجهله تحقق ایدن اعراضک ایسه هیچ بری نفسیه قائم دکلدرد . دیمک که نفسیه قائم بر طاقم اولیان شیئرک بریره کلرندن نفسیه قائم دیگر برشیئی تحقق ایدیور .

زیرا حدود ذاتیه محدودک تعیردیگرله برشیئی تشکیل ایدن اجزا اوشینک عینیدر . بورادده اعراض ، شیئی محدودک ، یعنی تعریف رسمی ایله معرف اولان جوهردی اجزاسنی تشکیل ایدیور ، علی الانفراد تحقیق اولیان برطاقم شیئرک اجتماعندن بالذات متحقق اولان برشیئی دیگر حاصل اولیور .

حال بوکه جوهردنیان شیئی کنیدیسی تشکیل ایدن اجزا اوزرینه امر زائد دکلدرد . یعنی اساساً او اعراض مجتمعه دن بشقه برشیئی موجود اولوبده او عرضلر انک اوزرینه مراتب دکلدرد . جوهری تشکیل ایدن اعراض او جوهردی عینیدر . اعراضدن هیچ برینک نفسنده تحقیق یوقدر . بویه نفسنده تحقیق اولیان برطاقم شیئرک بریره کلکسندنده نفسنده تحقیق اولان دیگر برشیئی حصولی ممکن دکلدرد . بناءً علیه عالمده جوهراولسون ، عرض اولسون هیچ برشیئی حتی عالمک نفسنه نظراً وجودی یوقدر . شو سوزلردن اکلاشیلورکه :

محققین صوفیه دن هیچ بری جناب حقندن بشقه برشیئی وجود حقیقی ایله اتصافه قائل دکلدرد . انلر لفظ وجود ایله انحق جناب حق مراد ایدیورلر . فقط بوندن اولکی مقالهلرده کرات ایله سویلندیکی وجهله انلرک وجوددن مقصدلری اعیانده کون ایله مفسر اولان مفهوم کلی دکلدرد . زیرا بومعنی اعتباریه اولان وجودک ، معنای الوهیتی متضمن وجوده نسبةً اصلا معنایی یوقدر .

صوفیه کرام حضراتی بو حقیقته فکر و نظر طریقله دکل ، انحق سیرسلوک ایله واصل اولمشلردر . انلرک بوبابده کی مجاهدات و مشاهداتنه دائر سوز سویله مک بزم خدمزدکلدرد . زیرا اویول بشقه بریولدر . انک نه اولدینی کلامق برمرشدکاملک دامن ارشادینه صارملقه میسر اوله بیلیر . شمیدییه قدر وحدت وجود حقنده سویلیدیکمز پریشان سوزلر بومسئله نک حقیقتی نهدن عبارت اولدینه دائر بر فکر محمل ویرمشدر ظن ایدرم . بحثک اساسی بوندن عبارتدر . تفرعاتی

متغیر ، هر متغیرک تعینیده آفات ایله متبدلدر . خلاصه کلام عالم طرفه العینده قانی وصوره اخی ایله حادثدر . اشعریلر موجوداتدن یالکز اعراضک آناً فاتاً تجدیدینه قائلدرلر . زیرا آنلر « العرض لایبقی زمانین » دیرلر . سوفسطاییلره کلنجه : آنلر عالمک ، دها طوغریسی صور مکوناتک آناً : نا تجدیدینه قائل اولملقه برابر بو صورتک منشائی اولان حقیقت احدیه دن وجودینه قائل دکلدردلر . بنابرین صوراشیا ایچون ظنوندن عبارتدر دیرلر . ایسته سوفسطاییلر بوجهله کرک جناب حقندن وکرک جناب حقک تجلیات غیرمتناهیه سندن غافل اولدیلر . متکلمین وفلاسفه وجود ایله متلبس اولان حقائقک تبدلنه قائل اولدقلرندن سوفسطاییلری رد ایتدیلر . آنلرک بوددی ماورای شئونده حقیقت واحده اثباتی دیمکدر .

حال بوکه بو مبحثده هر ایکی فرقه ده من وجه مصیب من وجه مخطی در . زیرا سوفسطاییلر عالمک تبدلنه قائل اولدقلری حالده صور تبدلاتی قبول ایدن جوهردی معقولک عیننده کی احدیتی قبول ایتدیلر . صور متحولنه نک ماوراسنده بر حقیقت نایته واردرکه او اصلاً متغیر و متبدل دکلدرد . اگر سوفسطاییلر بوجوهردی معقولی قبول ایتش اولایدیلر مرتبه تحقیقه واصل اولورلردی . قبول ایتدکلری ایچون خطایه دوشدیلر .

اشعریلرک خطاسنه کلنجه : آنلر عرض دائماً متجدددر دیدکلری حالده عالمک هیئت مجموعه سی اعراضدن عبارت اولدینی آکلایه مدیلر . حال بوکه عالم اعراضدن عبارتدر . اعراض ایسه دائماً متبدلدر . بناءً علیه عالمده دائم التبدلدر . بویکی فرقه نک فکرلرنده کی اصابتنه کلنجه : سوفسطاییلر یوقاریده سویلندیکی وجهله عالمک کلیسی متبدلدر دیمشدر . بو فکرلری طوغریدر . فقط آنلر « جمیع صور عالمی قبول ایدن جوهردی معقولک عیننده کی احدیتنه مطلع اولدیلر ! » او جوهردی معقول آنحق او صورتلره ظاهر اولور ؛ او صورتلرک حقائقده آنحق او جوهردی تعقل ایدیلر . ایدی سوفسطاییلر صور عالمی قبول ایدن حقیقت احدیه دن وحقک تجلیات غیرمتناهیه ایله او صورتلره تجلیسندن غافل اولدیلر و عالمک اجمالاً وتفصیلاً تبدلی حسیله اصلی ، فصلی یوقدر دیدیلر .

اگر سوفسطاییلر عالمک تبدلنه قائل اولدقلری کی او تبدلک ماوراسنده غیر متبدل بر حقیقتک وجودینه قائل اولایدیلر کریوه خطایه دوشمزلر ایدی . اشعریلره کلنجه : اونلر اجزای عالمک بعضیسنک اعراضدن عبارت اولدینه قائل اولدیلر . حال بوکه عالمک هیئت مجموعه سی اعراضدن عبارتدر و اعراضدن هیچ برینک کندی نفسنه نظراً وجودی یوقدر . بناءً علیه عالمده کندی نفسنه نظراً معدوم دیمکدر .

ذاتاً عالمده جناب حقندن غیری کندی نفسیه قائم هیچ بر جوهردی یوقدر . کندی نفسیه قائم اولان آنحق جناب حقدر . اشیای سائر کندی نفسلریله دکل ، بلکه حقک وجودیه قائمدر .

« نفسک ریاضت و تهذیبیدن اول حقایق علوم تحصیل و تعلم ایدملیدر. جاهل بر سالکک قلبی فائده سبز بر طاقم خیالات ایله تشنت ایدمیلور و نفسی اوزون مدت او خیالاته قایلور کیدر .

بچاره سالک دوشدیکي بو کریودن تخلص نفس ایدمیه رک قیمتدار عمرینی بهوده و همیات ایله اتلاف ایدر. پک چوق کیمسه لر بویولده سنه لرجه محکوم او هام و خیالات اولوب قالمشدر. حالبوکه بو آدم لر طریق تصوفه سلوک ایتزدن اول تحصیل علم ایتش اولسه لر دی حال ایله خیال آرمسندگی بو التباس زائل اولور و کیتدکاری یولی حزمات علمیه لر یله منور اولمش کورلر دی . تصوفده غایه یه واصل اولق ایچون هر حالده طریق تحصیل تعقیب ایدملیدر. یالکز ریاضت و مواظبتله غایه یه واصل اولق زعمنده بولنان کیمسه نفسنه ظلم و عمرینی بهوده یره اضاعه ایتش اولور .

بویله بر کیمسه عینیه، بلکه بر دینه بولورم امیدیه طریق کسب و حراتی ترک ایدن، چالیشمق سزین پاره قازانق خلیای خامنه دوشن آدمه مشاهددر .

تعلیم ایتمک سزین مرتبه بشریته صعود ادعاسنده بولنانلر هر حالده بهوده یره اوغراشمش و بلکه خذلانه دوشمش اولورلر . حالبوکه تحصیل علمی متعاقب ریاضت و تهذیب نفس چالیشیورسه حصول انکشاف دهها زیاده مأمولدر . غزالی سرمایه عرفاندن محروم بر طاقم زوالیلرک تصوف خلیاسیه کرک کندی نفسارینه و کرک هیئت اسلامیه یه ویره جکری مضر تلری اوزون اوزادی یه تصویر ایدرک حقیقتک تجلیسنه پک چوق همت و غیرت ایتشدر . حضرت استاد دیورکه : « انسان تغدی و تناسل ایتدیکي کي نباتات ده تغدی و تناسل ایدر . انسانک بو خصوصده نباتاتدن فرقی اولدینی کي حبس و حرکت اختیاریه جهتیله ده حیواناتدن فرقی یوقدر . صورت و قامت خصوصده ایسه برهیکل م نوعه بکرده دیله بیلور .

« شو حالده انسانک جمادات ، نباتات و حیواناتدن مابه التمازی ، کندیسندو حقایق اشیا یه کسب و قوف ایدمیلرک خاصیتک بولنمندن عبرتدر . نوع بشر ، حائر اولدینی ممتازتی ، یالکز علم و معرفته مدیوندر . بر کیمسه اعضا و قواسنی علم و عمله حصر ایدرسه بهیمیتدن قورتیلهرق ملکیته تقرب ایدر و آنجق اوزمان انسان کامل اطلاقه لیاقت کسب ایتش اولور . »

غزالی ، علم و عرفانه تنور ایتش اولان اعظمک تزکیه نفس سایه سنده واصل اوله بیله جکری غایه یی ، قیلرنده انکشاف ایدرک تجلیاتی شو صورتله تصویر ایدیور :

« حقایق علومک مرآت لوح محفوظدن مرآت قلبه تجلیسی ، بر آینه یه تقابل ایدن صورتک انعکاسله قارشوسنده بولنان دیگر آینه ده انطباع ایتسه مشاهددر .

« بو آینه لر آرمسندگی حجاب بعضاً ال ایله اراله ایدیلر . بعضاده نسیم صبانک هوییه زائل اولور .

حقنده تفصیلاته کیریشمیه جکمری بوندن اولکی مقاله لرک برنده ذاتاً سولش ایدک . محققین صوفیه نک کافه سی بو اضاعه توسل ایتشدر ، بو بحث اصول و فروعنه دائر بیکلرجه اثر یازمشدر . فقط هپسنک اساسی « وحدت وجود » در . بو بحث فکر و نظر طریقله تعمیق ایدیلرک اولورسه اعاب ذهنن بشقه برشی انتاج ایتز . بلکه ده غایتی فرنکلرده اولدینی کي تفلسفه واریر . فقط بر م من موخد اخلاص تام ایله طریق حق و حقیقته سالک اولورسه استعدادینه کوره کندیسندو برنشیه اویانیر ، مجاهده سی نسبتنده مشاهده یه نائل اولور .

تحقیق معانی از عبارات مجوی بیرفع قیود و اعتبارات مجوی خواهی بابی زعلت جهل شفا قانون نجات از اشارات مجوی

فرید

اسلامده فن و فلسفه

۱۹۱ دن مابعد

غزالی رنصوف . — عارف ربانی (سلیمان الدارانی) دیورکه : « فیض و انکشاف طریقله مظهر اولدیغ تجلیات و سانحاته ، کتاب وسنت کي ایکی شاهد عادل ایله مؤید اولدقلرینه ، یعنی شرع احمدی یه مطابق بولندقلرینه قانع اولدقجه ؛ اصلا التفات ایتدم . » ذوالنون مصری ، جنیدک مطالعه سی تأییداً دیورکه : « محبت الهیه ایله مست و مشغوف اولانلرک علامتی ، اخلاق ، افعال خصوصنده حبیب خدایه اقتدا ایتلری ، اوامر و نواهی و سنن پیغمبری یه کمال اعتنا ایله رعایتکار بولملری کي احوال دن عبارتدر . » عظمای مشایخ کرام ، شرع مینه کمال اهتمامله رعایتکار اولاق و غرائفی واجبات کي تلقی ایتک سایه سنده درک نائل اولدقلری مراتبه اعتلا ایدمیلرک ایتشدر . آداب شریعت و اساسات دینی یه مراعات ایدلدکجه مقامات حقیقته وصول مستحیل اولور .

جهل و حرماندن باشقه بر سرمایه لری اولیان بر طاقم در بدرلرک اورتیه آتدقلری طامات و شططیاتک تصوف اسلامی ایله هیچ بر مناسبتی یوقدر و اوله من .

طفیلیات مضره کي امت اسلامیه نک عروق فعالیتلری استیلا و ملتی محکوم عطالت بر کتله جامده حالنه کتیرنلرک ارباب طریقت میاننه صوقولملری و آنلر آرمسندو صایلمه لری ؛ متین بر اساس حکمی یه مبتنی اولان مسلک تصوفک شرفی خللدار ایتش و بلکه بادی انحطاطی اولمشدر .

ابوسعید الخراز (شریعت مخالف طریقت باطلدر) حکمی ویردرک شریعت و طریقتک عرفاناً ، اخلاقاً ، فضیله پایه ملکیته عروج ایچون ایکی جناح استناد اولدیغنه اشارت ایشدر .

قلب انسانینک الهامات عالییه مجلا اوله بیلیمی ایچون دماغک همه حال حزمات معرفتله تنور ایتسی لازم اولدیغنی غزالی احیاده شو صورتله آکلاتیور :